

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ У ФОРМАТІ СИНХРОННОГО ТА АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ

TEACHING NEW GENERATION STUDENTS IN SYNCHRONOUS AND ASYNCHRONOUS LEARNING FORMATS

Стаття присвячена важливій та актуальній темі організації освітнього процесу у складних умовах сьогоденних реалій в Україні з урахуванням особливостей сучасних здобувачів як представників нового покоління. Нові умови та нові виклики спонукають до пошуку нових способів організації освітнього процесу. Незважаючи на широкий спектр дослідження даної теми залишається проблематичним реалізація асинхронного навчання як органічної частини синхронного аспекту у процесі навчання, зокрема на прикладі ситуації війни в Україні. Через це здобувачі змушені постійно переривати процес навчання і порушувати системність і безперервність. Відтак можливим способом відповіді на виклики сучасності є поєднання роботи в синхронному та асинхронному форматах, що є актуальним як в онлайн режимі, так і в режимі реального навчання в аудиторії. Організація освітнього процесу у такий спосіб допоможе врахувати особливості сучасних здобувачів з їхніми потребами в дигіталізації процесу навчання, творчих завданнях, складних кейсах, що потребують нестандартного вирішення, колективній роботі, багатозадачності та опрацюванні великого об'єму цікавої інформації з теми, покроковості та детальної організації процесу учіння та миттєвої реакції на виконане завдання. Сучасні здобувачі відрізняються від попереднього покоління, відтак щоб мотивувати і захочувати їх до навчання, врахувати їхні особливості та сучасні потреби саме такий змішаний формат є рішенням для забезпечення безперервності та систематичності в організації освітнього процесу, враховуючи ті обставини, у яких опинилася українська освіта через війну. У статті пропонується принцип розгляду асинхронного і синхронного навчання як симбіозу для якісної реалізації освітнього процесу, як доповнення один одного та можливий каркас для подальшої організації освітнього процесу у площині використання новітніх інформаційних ресурсів.

Ключові слова: асинхронне навчання, синхронне навчання, нове покоління, освітній процес, інформаційні технології, якість освіти.

The article is devoted to the important and topical issue of organizing the educational process in the difficult conditions of today's realities in Ukraine, taking into account the peculiarities of modern students as representatives of the new generation. New conditions and new challenges prompt the search for new ways to organize the educational process. Despite the wide range of research on this topic, the implementation of asynchronous learning as an organic part of the synchronous aspect in the learning process remains problematic, in particular, on the example of the situation of war in Ukraine. As a result, students are forced to constantly interrupt the learning process and disrupt systematicity and continuity. Therefore, a possible way to respond to the challenges of our time is to combine work in synchronous and asynchronous formats, which is relevant both online and in-person learning. The organization of the educational process in this way will help to take into account the peculiarities of modern students with their needs for digitalization of the learning process, creative tasks, complex cases requiring non-standard solutions, teamwork, multitasking and processing a large amount of interesting information on the topic, step-by-step and detailed organization of the learning process and instant response to the completed task. Modern students are different from the previous generation, so in order to motivate and encourage them to study, to consider their characteristics and modern needs, this mixed format is a solution to ensure continuity and systematicity in the organization of the educational process, given the circumstances in which Ukrainian education has found itself due to the war. The article proposes the principle of considering asynchronous and synchronous learning as a symbiosis for the quality implementation of the educational process, as a complement to each other and a possible framework for further organization of the educational process in terms of using the latest information resources.

Key words: asynchronous learning, synchronous learning, new generation, educational process, information technology, education quality.

УДК 378.147:351.82
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.1.60>

Ігнатенко В.Д.,

канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри романо-германської
філології та перекладу
Білоцерківського національного
аграрного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

На сьогодні в Україні є досить розвиненим і популярним в освітньому середовищі явище синхронного та асинхронного навчання. Поширеність таких форматів навчання пов'язане з низкою факторів, які безумовно впливають на реалізацію освітнього процесу. Перш за все, така тенденція вищої освіти в Україні продиктована складними умовами реалізації освітнього процесу, які є об'єктивними чинниками, на які викладач не може впливати (воєнний стан / повітряні тривоги, блекаути, нестабільний Інтернет під час реалізації освітнього процесу тощо). Разом з тим, постає постать (нового) студента покоління [8] у контексті

студентоцентрованого навчання та світові тренди вищої освіти (Римське міністерське комюніке «Пріоритети розвитку вищої освіти на 10 років»), серед яких окрім решти дигіталізація та забезпечення якості освіти, які мають бути суб'єктивно враховані при реалізації освітнього процесу викладачами. Маючи перед собою низку викликів, викладач має маневрувати, знаходити підходи до вирішення проблем, нові альтернативи та нове бачення освітнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням синхронного та асинхронного форматів навчання було предмет численних наукових розвідок українських педагогів та методистів,

зокрема у контексті дистанційного навчання у наукових працях А. М. Гуржія, О. М. Пехоти, Л. М. Калініної, В. В. Лапінського, Н.В.Бакуліної та інших. У цих працях висвітлювалися концептуальні проблеми інформатизації освіти та науково-методичні засади створення інформаційного навчального середовища.

Використання синхронного та асинхронного навчання також часто розглядається ученими як змішане (гібридне) навчання. На думку В. Кухаренка, це є однією з найпопулярніших технологій сьогодення, тому що дозволяє скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу (Кухаренко В.). Так, Д. Пейнтер (D. Painter), Р. Шанк (R. Schank), Д. Кларк (D. Clark), Е. Розетт (A. Rossett), Р. Воран (F. Vaughan), К. Р. Грехем (C. R. Graham), Е. Пірвін (A. Perveen), К. Свон (K. Swan), Дж. Ватсон (J. Watson), Б. Джемін (B. Gemin), Дж. Райан (J. Ryan), М. Вікс (Wicks M.) та інші зарубіжні дослідники тлумачать змішане навчання передусім як поєднання традиційних формальних засобів навчання – роботу в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними. Тобто засвоєння теоретичного матеріалу у змішаному навчанні відбувається самостійно, через електронній навчальний курс, а на аудиторних заняттях за допомогою інтерактивних методів та засобів навчання. На інтеграції традиційного і дистанційного спілкування, утворенні інтегрованого навчального середовища наполягає К. Р. Грехем. Отже, змішане навчання можна визначити як гібридний вид, що поєднує у собі новітні технології з традиційними формами навчання, тобто в синхронному та асинхронному форматах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на широкий спектр дослідження даної теми залишається проблематичним реалізація асинхронного навчання як органічне доповнення синхронного аспекту у процесі навчання, зокрема на прикладі ситуації війни в Україні. Оскільки у даному випадку ми говоримо про взаємозамінне навчання в асинхронному та синхронному навчанні, зважаючи на зовнішні обставини та як при цьому враховуються особливості здобувачів нового покоління.

Відтак основна **мета статті** полягає у знаходженні оптимального рішення для комфортної та якісної реалізації освітнього процесу в складних умовах сучасних реалій для усіх його учасників, у тому числі з урахуванням особливостей студентів нового покоління.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж моделювати ефективне освітнє середовище варто вивчити його майбутніх «споживачів», тобто активних його учасників. Демограф Марк МакКрайндл висловив думку, що діти нового покоління будуть повноправним рухом цього століття, це буде перше

покоління, життєвий цикл якого починається саме в 21 столітті, покоління, що повністю народилося в епоху глобалізації та постмодернізму [4]. Очевидно, що це діти Інтернету та сучасних технологій. Більшість із них не мали типового дитинства «у дворах», тому не є командними гравцями, але вони обожають зустрічі і коворкінги, тому їх завжди треба залучати до командної роботи. Вони характеризуються відсутністю чітко визначеної життєвої позиції, не самостійні і постійно потребують, аби хтось вказував їм на те, чим вони мають займатися; люблять вчитися, швидко засвоюють нові знання і великі обсяги інформації не становлять для них ніяких труднощів. Це покоління відрізняється своєю неймовірною багатозадачністю та креативністю, обожають знаходити рішення зі складних ситуацій та розв'язувати найскладніші задачі. Для них потрібно формулювати чітко та детально завдання. за кожне виконане – одразу давати винагороду. Вони не люблять працювати на майбутній результат, їм необхідна мотивація за кожне виконане завдання. Аби їхня праця давала найкращий результат, необхідно давати їм творчі завдання, максимально цікаві для них самих [1].

Перелік таких особливостей здається справжнім викликом для педагога, який має працювати на якісний результат у досить складних зовнішніх умовах сьогоденних реалій. Тому важко знайти єдине універсальне рішення, яке буде задовольняти усі потреби сучасного покоління здобувачів освіти та відповідати умовам реалізації процесу навчання. Альтернативою у даній ситуації може здатися поєднання двох можливих парадигм в освітньому процесі – асинхронної та синхронної.

Терміни «синхронне» та «асинхронне» навчання стали повсюдно використовуватися для опису онлайн-навчання, хоча вони так само існують і в очному навчанні. Синхронне навчання означає, що викладачі та студенти збираються в один і той же час і в одному і тому ж місці (віртуальному або фізичному) і взаємодіють в режимі «реального часу». Асинхронне навчання означає, що студенти отримують доступ до матеріалів у власному темпі та взаємодіють один з одним протягом тривалого часу [12].

Отже, синхронний режим передбачає взаємодію між суб'єктами навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції. Інакше кажучи, це проведення заняття в режимі реального часу у реальному або цифровому середовищі. Його основними перевагами є взаємодія в аудиторії, динамічне навчання та глибина навчання. Це особливо корисно для тих учнів, яким подобається активна дискусія, негайний зворотній зв'язок і особиста взаємодія з однолітками та викладачами в процесі навчання [5]. Хоча цей формат не завжди може враховувати

непередбачувані зовнішні обставини, які не залежать від учасників освітнього процесу.

Асинхронне навчання має велику перевагу, оскільки пропонує широкий спектр інструментів для викладання та навчання, а також різноманітні способи для студентів продемонструвати участь і компетентність. Це означає, що він може служити ширшому діапазону стилів навчання та особистостей самих студентів [10].

Дослідження Карен Свон відображає задоволеність учнів і сприйняття навчання в асинхронному режимі [9]. Вона вважає, що чіткість дизайну, взаємодія з викладачем та активні дискусії між учасниками курсу є ключовими факторами задоволеності студентів і сприйняття навчання. Асинхронний режим навчання/викладання є зручним у використанні завдяки своєму *modus operandi* [1]. Асинхронні середовища надають студентам доступний матеріал у формі аудіо/відео лекцій, віртуальні бібліотеки, попередньо записаний відео- чи аудіоконтент, посилання на відео- чи аудіоконтент, посилання на інтернет-джерела та онлайн-дискусійні дошки тощо. Цей матеріал доступний у будь-який час і в будь-якому місці через систему управління навчанням (LMS Learning Management System) у різних варіаціях. LMS – це набір інструментів, який містить зміст курсу та забезпечує основу для спілкування між студентами та викладачами, як у класі. Інші терміни, які іноді використовують замість LMS, це система керування курсами (CMS) і віртуальне навчальне середовище (VLE). Деякі установи розробляють власну LMS; інші або використовують відкритий код, або купують LMS [9]. Практичним прикладом у даному контексті може слугувати безкоштовна платформа Google Classroom, або Moodle, яка пропонується для корпоративного використання закладом освіти.

Асинхронне навчання має безліч переваг. Основними перевагами цієї форми навчання є гнучкість, темп і доступність. Студенти не обмежені у часі і можуть працювати / навчатися у вільний та зручний для них час, що є прийнятними для студентів у сучасних умовах. Крім цього, можливість відстроченої відповіді дозволяє їм використовувати свої навички навчання вищого рівня, оскільки вони можуть продовжувати думати про проблему протягом тривалого періоду часу та можуть розвинути дивергентне мислення. Студенти можуть продовжувати вивчення теми завдяки асинхронному простору, що веде до самостійного, незалежного, орієнтованого на студента навчання [6]. Таким чином, асинхронне навчання може підкріпити попередні знання студентів новими концепціями [11].

Асинхронне електронне навчання має також свої недоліки. Такий формат навчання може бути складним, оскільки лише ретельно розроблений набір стратегій може підтримувати зацікавленість

студентів у такому навчальному середовищі, щоб сприяти мотивації, впевненості, участі, вирішенню проблем, аналітичним і вищим навичкам мислення. Більше того, це самостійна система, в якій студенти мають бути самодисциплінованими, щоб залишатися активними, а також інтерактивними, щоб відстежувати свою навчальну активність в електронному форматі. У той час як обговорення на форумах і в блогах можуть підтримувати їхню активність, відхід від теми також може відволікати їх. Затримка зворотного зв'язку може бути ще одним фактором розчарування [3].

Проте замість того, щоб характеризувати ці дві форми роботи як дихотомію, доречним видається розглядати навчальний досвід їхнього використання у синергії, сумарний ефект використання яких буде давати оптимальний результат. У синхронному спектрі будуть використовуватися такі види діяльності, як лекції та участь у відеоконференціях. В асинхронному спектрі перебуватимуть такі види діяльності, як перегляд попередньо записаних лекцій, читання заданих матеріалів та участь у дискусійних дошках, доповнення вивченого матеріалу (як варіант у синхроні) додатковою інформацією, яка цікаво «здобувається» в асинхроні (переглядом ролику на YouTube тривалістю більше, ніж саме заняття в синхроні, можливість почитати різні статті, походити по різних «лінках»). Десь посередині знаходяться гібридні види діяльності, які забезпечують безперервність між цими сферами, наприклад, надання студентам певного завдання для самостійного виконання в офлайн під час запланованої синхронної сесії, після чого вони повертаються в онлайн або в аудиторію і діляться своїми міркуваннями з групою [12].

Отже такий формат роботи, крім організаційної сторони, також задовольнить сучасного студента нового покоління тим, що:

- враховуватиме особливість здобувачів освіти;
- реалізовується у площині сучасних інформаційних технологій;
- надає доступ до великого об'єму цікавої та різнопланової інформації;
- забезпечить багатозадачність при опрацюванні матеріалу шляхом виконання завдання в синхроні та асинхроні одночасно;
- забезпечить виконання максимально творчих завдань, які не обмежаться лише аудиторією, а сягнуть далеко до меж можливостей сучасних мереж;
- можливість надати покрокову інструкцію до кожного завдання і максимальну винагороду за кожне виконане завдання;
- можливість організувати цікаві формати коворкінгу (дошки типу PadLet тощо).

Висновки. Таким чином, асинхронне навчання є максимально ефективним при використанні його

в поєднанні з синхронним навчанням, як альтернатива, при цьому це можливість відповісти викликам сучасності, у яких опинилася сучасна вища освіта в Україні в умовах війни, та враховує особливості сучасних здобувачів вищої освіти нового покоління. Вбачаємо **перспективним подальше дослідження** гармонійного поєднання синхронного та асинхронного навчання у контексті різних галузей знань та використання різноманітних сучасних інформаційних технологій, які можуть задовольняти потреби сучасних здобувачів освіти з метою забезпечення якісної реалізації освітнього процесу, наприклад вбачаємо подальше практичне застосування у створенні відповідних електронних кейсів до курсів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кухаренко В.М. Системний підхід до змішаного навчання. *Інформаційні технології в освіті*. 2015. № 24. С. 53–67. DOI: 10.14308/ite000568
2. Теорія поколінь (x, y, z) від Юлії Славки. URL: <https://learning.ua/blog/201711/teoriia-pokolin-x-y-z/> (дата звернення: 16.01.2024).
3. Hrastinski S. Asynchronous and synchronous e-learning. *Educause quarterly*. 2008. № 31(4). P. 51–55.
4. Huang X., Hsiao E. L. Synchronous and asynchronous communication in an online environment: Faculty experiences and perceptions. *Quarterly Review of Distance Education*. № 13(1). P. 15–30.
5. McCrindle M., Wolfinger E. *The ABC of XYZ: Understanding the Global Generations*. Sydney: UNSW Press. 2009. P. 202–204.
6. Midkiff, S. F., DaSilva, L. A. Leveraging the web for synchronous versus asynchronous distance learning. *International Conference on Engineering Education*. 2000. Vol. 2000. P. 14–18.
7. Murphy E., Rodríguez-Manzanares M. A., Barbour M. Asynchronous and synchronous online teaching: Perspectives of Canadian high school distance education teachers. *British Journal of Educational Technology*. 2011. № 42(4). P. 583–591.
8. Perveen A. Synchronous and Asynchronous E-Language Learning: A Case Study of Virtual University of Pakistan. *Open Praxis*. 2016. Vol. 8 issue 1. P. 21–39.
9. Straus W., Hove N. *Generations: the history of America's future. 1584 to 2069*. New York: Perennial, 1991. 544 p.
10. Swan K. Virtual interaction: Design factors affecting student satisfaction and perceived learning in asynchronous online courses. *Distance education*. 2001. № 22(2). P. 306–331.
11. Synchronous Learning vs. Asynchronous Learning: What's the Difference? URL: <https://www.bestcolleges.com/blog/synchronous-vs-asynchronous/> (date of access: 17.01.2024).
12. Watson, J., Gemin, B., Ryan, J., & Wicks, M. (2009). *Keeping Pace with K-12 Online Learning: An Annual Review of State-Level Policy and Practice*, Evergreen Education Group. URL: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED535909.pdf> (date of access: 12.01.2024).
13. What is synchronous and asynchronous learning? URL: <https://teachingresources.stanford.edu/resources/what-is-synchronous-and-asynchronous-learning/> (date of access: 16.01.2024).